

Samskaping av velferdstjenester – en hegemonisk idé med tvetydig praksis

Co-creation of public services: a hegemonic idea with ambiguous practice

Sanna Forsell Simonsson

Ph.d.-Stipendiat, Institutt for sosialt arbeid, NTNU

sanna.f.simonsson@ntnu.no

Anne Moe

Professor, Institutt for sosialt arbeid, NTNU

anne.moe@ntnu.no

Edgar Marthinsen

Professor, Institutt for sosialt arbeid, NTNU

edgar.marthinsen@ntnu.no

Sammendrag

Samskaping er et begrep som til tross for sin diffuse karakter vinner stadig større terreng innen både velferdspolitik og velferdsforskning. I denne artikkelen presenterer vi en litteraturstudie av hvilket meningsinnhold begrepet gis i Norge. Studien peker på at beskrivelsene av samskaping er preget av forskjeller mellom idealer og realiteter. Dette kommer til uttrykk i manglende samsvar mellom forskningens beskrivelser av begrepets teoretiske idé, hvordan norske myndigheter forstår samskaping, og hvordan det spiller seg ut i praksis. I artikkelen diskuterer vi hvordan dette har bidratt til at begrepet til tross for sin hegemoniske status på tvers av fagmiljøer er preget av tvetydighet.

Nøkkelord

samskaping, samproduksjon, velferdstjenester

Abstract

Co-creation is a concept that keeps gaining territory within both welfare policy and welfare research despite its diffuse character. This article is a literature review of the meaning and content given to the concept in Norway. The study points out that the descriptions of co-creation are characterized by a gap between ideal and reality. This is manifest in a lack of compliance in how researchers describe the theoretical idea of co-creation, how Norwegian authorities understand the concept and how this plays out in practice. The article discusses how the concept, despite its hegemonic status, is characterized by ambiguity.

Keywords

co-creation, co-production, welfare services

«How can all that is found in the idea also be found in the word?»

– C.K Ogden

Innledning

Begrepet samskaping ser ut til å innta en stadig mer sentral plass i diskursen om utforming av velferdstjenester. Utfordringer på velferdsområdet har historisk vært møtt med ulike løsninger. Tro på ekspertise og profesjonalitet, tverrfaglig samhandling og anerkjennelse av brukernes ressurser og iboende potensial til å yte egenomsorg har være sentrale elementer i utforminger av politikk og tiltak innen velferdssektoren. Samskaping inngår i en diskusjon om den usikkerheten og kompleksiteten som utfordrer dagens spesialiserte og sektoriserede velferdssystem (Osborne mfl., 2016; Voorberg mfl., 2015). Dette lar seg ikke løse med ekspertkunnskap alene; innovasjon og demokratisk forhandling er også nødvendig (Parton, 1998; Taylor & White, 2006). Utforming av løsninger krever samarbeid mellom aktører, men senere forsøk med samarbeidsverktøy og samhandlingsreformer synes ikke å ha levert som forventet (Berven mfl., 2013; Fevang mfl., 2014; Vik, 2018). Samskaping baserer seg på en erkjennelse av at fremtidens utfordringer «ikke lenger kan løses med kjente grep fra gårsdagens løsninger» (Andersen mfl., 2018, s. 10). Begrepet brukes om samarbeidsmodeller i velferdssektoren hvor nye innovative løsninger søkes gjennom ansvarsfordeling i skjæringspunktet mellom individ, sivilsamfunn og offentlig og privat sektor (Innset, 2020; Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2017; Willumsen & Ødegård, 2020).

Det siste tiåret har samskapingsbegrepet blitt godt etablert i både det politiske og det vitenskapelige ordskiftet, uten at det foreligger entydige beskrivelser av hva dette faktisk innebærer (Agger mfl., 2018; Brandsen & Honingh, 2018; Voorberg mfl., 2015). Samskaping fremstår som et kontinuum av forståelser og praksiser heller enn en spesifikk metode. Til tross for dette synes diskusjonen å være preget av en positiv tiltro til samskaping som løsning på en rekke problemer, noe som tilsier at det representerer et meningsinnhold som er attraktivt for både academia og offentlig forvaltning. I denne artikkelen tar vi for oss begrepets anvendelse i en norsk velferdskontekst. Hvilket meningsinnhold gis begrepet i Norge? Er det ulikt i ulike sammenhenger, eller finnes det en felles forståelse som ligger til grunn? Vi vil først gi en kort begrepsgjennomgang før vi beskriver metoden for litteratursøk og utvelgelse av publikasjoner. Deretter vil vi presentere resultater fra litteraturgjennomgangen og diskutere samskaping som et tvetydig begrep preget av en hegemonisk konsensus om dets normative premisser.

Samskaping og samproduksjon – en kort begrepsgjennomgang

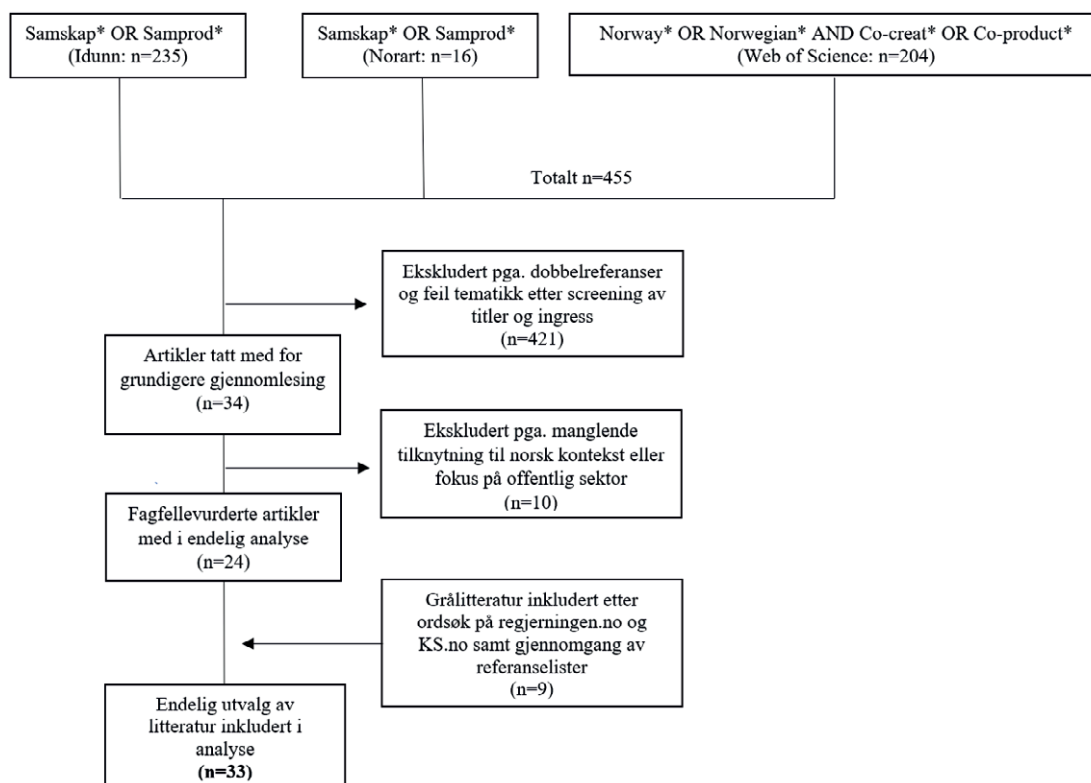
Samskaping i velferdssektoren antas å kunne bidra til fellesskapsverdi av både sosial og instrumentell karakter som vil gi positive gevinster på samfunns- og individnivå (Agger mfl., 2018; Heimburg & Ness, 2021). Disse verdiene kan kobles til to forståelser av samskapingens formål, som i internasjonal litteratur er betegnet som «co-production» og «co-creation». Co-production har sine røtter i offentlig sektor og viser til den kontinuerlige produksjonen av velferdstjenester, hvor tjenestemottakeren forstås som en samprodusent i tjenesteyting, og hvor relasjonelle aspekter mellom ansatte og brukere blir avgjørende for å fremme myndiggjøring og demokratisk deltakelse (Bovaird mfl., 2015; Krogstrup & Brix, 2019; Ostrom, 1996). Co-creation kobles gjerne til en utvikling i privat sektor, men brukes stadig oftere i offentlig sektor. Det knyttes til idéer om ad hoc-basert samarbeid mellom forskjellige aktører og brukermedvirkning i tjenesteutvikling for å fremme innovasjon og treffsikkerhet (Bovaird, 2007; Pestoff, 2012; Torfing mfl., 2020). Begge begrepene refererer til samarbeid

mellom offentlige og ikke-offentlige aktører og inngår i diskusjonen om behovet for nytenking og omstilling i offentlig sektor. Selv om begrepene ofte brukes om hverandre, blir det også poengtert at samskaping og samproduksjon refererer til aktiviteter og prosesser på ulike nivåer med forskjellige hensikter (Krogstrup & Brix, 2019, s. 29–30). I det norske ordskiftet dominerer samskappingsbegrepet, som synes å dekke prosesser som ellers benevnes som enten samskapende eller samproduserende. Med dette som bakteppe brukes «samskaping» som hovedbegrep i artikkelen, men «samproduksjon» vil inngå i et argument om behovet for begrepslig differensiering.

Et begrep er en mental forestilling fylt med innhold som kan referere til et fenomen i spennet mellom en metafysisk og teoretisk omverden og en empirisk virkelighet (Hagen & Gudmundsen, 2011; Suonuuti, 2001). I tråd med Alexander (1982) kan forholdet mellom teori og empiri forstås i et kontinuum hvor faglig aktivitet befinner seg på en skala med forskjellige grader av abstraksjon med metafysisk spekulasjon og observerte data som ytterpunkter (Hagen & Gudmundsen, 2011). Samskaping forstått slik kan derfor referere til en teoretisk idé som bæres av begrepet, eller til en praksis hvor formålet med samskaping søkes realisert. I sosialfaglig forskning, som er forfatterens utgangspunkt, er det ikke uvanlig med manglende sammenheng mellom teori og empiri, noe som kan være en utfordring (Hagen & Gudmundsen, 2011). Sammenhengen mellom samskaping som et teoretisk og empirisk begrep er utgangspunktet for artikkelen, og vi vil diskutere hvilke implikasjoner mangel på sammenheng vil ha for forståelser og bruk av begrepet. Begreper som ikke er forankret i et felles teoretisk og empirisk prosjekt, risikerer å fremstå som fragmenterte og preget av mystikk og kan ende opp som det Alvesson og Blom (2022) kaller en «hembig», et akronym for begreper som er hegemoniske, tvetydige og store.

Metode

Litteraturgjennomgangen i denne artikkelen er basert på en «scoping review», som brukes for å bringe klarhet i begreper og definisjoner, og som søker både bredde og dybde i litteraturen (Arksey & O'Malley, 2005). Inklusjonskriteriene er dermed bredere enn de ville ha vært i en systematisk gjennomgang, hvor man undersøker en tydelig avgrenset problemstilling med utgangspunkt i noen spesifikke typer studier. Innledende testsøk på de engelske begrepene «co-creation» og «co-production» ga titusentalls treff i Oria, og mengden litteratur om samskaping og beslektede begreper har økt betraktelig de siste årene. Vi begrenset litteratursøkene til samskaping i offentlig sektor i Norge. Tekstutvalgs-kriteriene er fagfelle-vurderte artikler og politiske dokumenter som tematiserer samskaping av helse-, omsorgs- og sosialtjenester i planlegging, utforming, ytelse eller evaluering av tjenestene. Bøker og bokkapitler er ikke inkludert i søk. Vi har gjort søk på fagfelle-vurderte artikler i databasene Norart, Idunn og Web of Science, da disse gir god tilgang til fagfelle-vurdert litteratur innenfor velferdsområdet i Norge. I tråd med metodikken i «scoping review» brukte vi en åpen søkestreng for litteratur som ble publisert i perioden januar 2009 til september 2021. Søkestrengen er likevel begrenset til begrepene samskaping og samproduksjon, da det er disse to begrepene som stadig vinner terreng i det vitenskapelige og politiske ordskiftet. Gråliteratur i form av rapporter og politiske dokumenter ble i hovedsak funnet ved gjennomgang av tekstutvalgets referanselister og valgt ut på bakgrunn av at samskaping inngår som et sentralt tema, og som dermed har relevans for problemstillingen. Vi gjorde i tillegg supplerings-søk på regjeringen.no og ks.no, hvorfra to ytterligere dokumenter ble inkludert.

Figur 1. Oversikt over søkeprosess og utvalg

Tekstutvalget inkluderer fem politiske dokumenter og utredninger, fire rapporter, derav tre empiriske studier, og 24 fagfelleverderte artikler.¹ Litteratursøket viser tydelig hvor raskt faglitteratur og forskning akkumulerer på dette feltet, da en betydelig andel av den inkluderte litteraturen er publisert de siste par årene. Tekstutvalget ble lest med en åpen tilnærming, og vi utførte en innledende manuell analyse for å få tak i de mer overordnede beskrivelsene av samskapingbegrepet. Deretter gjennomførte vi en analyse i Nvivo ved å kode utvalget tematisk. Målsettinger, prosessbeskrivelser og forskjeller i beskrivelsene ble sentrale kategorier.

Samskaping i norsk velferdskontekst

Samskaping inngår som et sentralt begrep i politiske dokumenter hvor retningen for fremtidens velferdstjenester beskrives, men det brukes også i vitenskapelig litteratur med en teoretisk tilnærming til begrepet og i forskning som forholder seg til samskaping som et empirisk fenomen. Tekstutvalget tar på forskjellige måter og i ulikt omfang opp et problembilde i den norske velferdskonteksten knyttet til demografiske endringer, økt sosial ulikhet og økende kompleksitet i helserelevante og sosiale problemer. Det pekes også på en tendens til sviktende tillit til demokratiet og at statens legitimitet er under press, samtidig som det er et ønske om å redusere offentlige utgifter. Hvordan samskaping forstås som et svar på dette, varierer, og de forskjellige typene litteratur i tekstutvalget inneholder beskrivelser av samskapingens

1. Tekstutvalg merket med * i referanseliste

målsettinger og prosesser på ulike nivåer og områder. De empiriske studiene er i hovedsak, men ikke utelukkende, orientert mot individnivå og den samproduksjon som skjer i interaksjon mellom tjenesteutøvere og brukere. I de teoretiske diskusjonsartiklene er samstyring og beskrivelser av prosesser på systemnivå sentrale temaer, mens de politiske dokumentene og rapportene inneholder omtale av samskapingens målsettinger på et overordnet samfunnsnivå som kobles til tjenesteutviklingsprosesser på organisasjonsnivå.

Gjennom analysen har vi identifisert noen gjennomgående prinsipper som er til stede på tvers av politiske dokumenter og forskningslitteratur, så vel teoretisk som empirisk. Samskaping beskrives som en felles innsats for å løse overordnede problemstillinger knyttet til velferdsstatens evne til å møte kompleksiteten i fremtidens utfordringer. Aktørmangfold og samarbeid basert på likeverdige partnerskap der partenes erfaring og kunnskap er likestilt, fremheves som grunnleggende i samskappingsprosesser i hele tekstutvalget. Samskaping innebærer en forståelse av at sosiale problemer er gjenstridige og kontekstuelle (Andersen mfl., 2018; Breit mfl., 2019), og at problemstillinger må identifiseres og defineres i fellesskap med de berørte (Andreassen, 2018; Askheim, 2017; Bjørkquist & Vold, 2017; Ellingsen mfl., 2014; Holen-Rabbersvik mfl., 2018). Myndighetene etterspør kunnskapsbaserte velferdstjenester, og samspill mellom offentlig sektor, brukere og andre aktuelle aktører i utforming av velferdstjenester anses å kunne styrke tjenestenes kunnskapsgrunnlag (Andreassen, 2018; Breit mfl., 2019; Heimburg & Hakkebo, 2017; Meld. St. 19 (2018–2019); Meld. St. 29 (2012–2013); NOU 2011: 11). Utgangspunktet synes å være at man gjennom desentraliserte «bottom-up»-prosesser i rommet mellom privat og offentlig sfære ønsker å løse identifiserte problemstillinger ved å mobilisere kunnskap og ressurser hos de ulike aktørene (Andfossen, 2020; Askheim, 2017; Kobro mfl., 2018; Meld. St. 29 (2012–2013)). I tekstutvalget beskrives et ønske om å ivareta kunnskapens sosiale og praktiske dimensjon og integrering av kunnskapsmangfold i utviklingen av velferdstjenester (Andersen mfl., 2018; NOU 2011: 11). Prinsippet om likeverdig involvering og at alle typer kunnskap må vektles likt, er tydelig til stede i så vel teoretisk og empirisk litteratur som i politiske dokumenter og rapporter. Dette gjennom syrer beskrivelsene av samskaping både på system-, organisasjons- og individnivå og fremstår som et felles normativt rammeverk for de aktivitetene som foregår i samskappingsprosesser. Når disse prinsippene er til stede, antas samskaping å kunne bidra til verdiskaping i form av økt kostnadseffektivitet og demokratisering. Litteraturen skiller seg i hvordan disse verdiene vektlegges og hvordan prosesser beskrives, og gir derfor noe forskjellig meningsinnhold til samskappingsbegrepet.

Samskaping av velferdstjenester som teoretisk idé

I den vitenskapelige litteraturen er generelle antakelser og teoretiske idéer om endring i styringslogikk på et overordnet nivå tydelig til stede (Andreassen, 2018; Guribye, 2018; Røiseland & Lo, 2019; Torfing mfl., 2016). Samskaping på systemnivå beskrives her som en bevegelse fra «government» til «governance», der grensene mellom stat, marked og sivilsamfunn viker for nye, hybride organisasjonsmodeller basert på nettverksbasert samstyring med vektlegging av tillit fremfor byråkratisk kontroll. New Public Governance (NPG), eller samstyring, presenteres som et alternativ til både den tradisjonelle hierarkiske forvaltningsmodellen og til markedsmodellen. Det er en styringsform som skal råde bot på New Public Management (NPM)-reformenes organisatoriske og faglige fragmentering og fremme økt demokratisk deltakelse og sosial inklusjon (Røiseland & Lo, 2019). Samskappingsbegrepet er del av en diskusjon om overgangen fra velferdsstat til velferdssamfunn hvor offentlig sektor fasiliterer samarbeid mellom aktører fra ulike sektorer (Eimhjellen & Loga, 2017; Guribye, 2018).

Samskaping inngår også i en teoretisk idé om verdiskaping på individnivå og knyttes i den vitenskapelige litteraturen til teorier om agentskap, myndiggjøring og relasjonell velferd (Heimburg & Ness, 2020). Samskapingsprosesser på individnivå synes å representere et logikkskifte fra den tidligere forståelsen av brukeren som konsument og mottakeren til en forståelse av brukeren og innbyggerne som medprodusenter av både individets og fellesskapets velferd (Askheim, 2017; Breimo, 2014; Jenhaug, 2018). Her tar beskrivelsene av samskaping utgangspunkt i tjenesteyter–innbygger–dyaden og i en tanke om at samproduksjon av tiltak vil kunne gi verdiskaping både for enkeltpersoner og for samfunnet (Ellingsen mfl., 2014; Heimburg & Hofstad, 2019; Larsgaard mfl., 2020; Åkerblom & Hammer, 2021). Prosessene skal bidra til verdi i form av myndiggjøring og frigjøring av personlige ressurser, mens samfunnet skal gagnes ved økt inkludering og demokratisering gjennom å anlegge et aktivt medborgerskapsperspektiv (Andreassen, 2018; Askheim, 2016; Heimburg mfl., 2021; Heimburg & Ness, 2020; Jokstad mfl., 2019; Åkerblom & Hammer, 2021).

Samskaping av velferdstjenester som politisk prosjekt

I kontrast til den vitenskapelige litteraturen er beskrivelser av innovasjon på organisasjonsnivå tydeligere fremhevet i de politiske dokumentene, selv om disse perspektivene er til stede i hele tekstutvalget. Mens den teoretiske diskusjonen dreier seg om de sosiale verdiene på system- og individnivå, vektlegges målet om effektivisering og ressursfordeling i et organisasjonsperspektiv i større grad i det politiske ordskiftet (Askheim, 2016; Guribye, 2018; Heimburg mfl., 2021; Heimburg & Ness, 2020). Samskaping synes å inngå i en større reformstrategi for å møte tendenser til synkende tillit til demokratiet og økende kompleksitet i sosiale og helsemessige utfordringer, samtidig som man tilstreber å begrense offentlig ressursbruk på velferdsområdet (Andersen mfl., 2018; Eimhjellen & Loga, 2017; Meld. St. 29 (2012–2013); Meld. St. 30 (2019–2020)). I de politiske dokumentene og rapportene er det et tydelig ønske om å innrette samskapingsprosesser slik at de kan bidra til instrumentell verdiskaping ved å øke velferdstjenestenes kostnadseffektivitet og sikre velferdsstatens økonomiske bærekraft på lang sikt (Meld. St. 19 (2018–2019); Meld. St. 29 (2012–2013); Meld. St. 30 (2019–2020); NOU 2011: 11). Dette søkes oppnådd ved å bruke samskaping som en slags arbeidsmodell for omstilling i utforming og levering av velferdstjenester (NOU 2020: 15). Samskaping bygger her på en idé om at involvering av ikke-offentlige aktører fra frivillig sektor, privat næringsliv, innbyggere og sosialentreprenører vil kunne frigjøre ressurser og generere nye, innovative løsninger som svar på komplekse behov i utforming og levering av tjenester (Kobro mfl., 2018; Meld. St. 19 (2018–2019); Meld. St. 29 (2012–2013); Meld. St. 30 (2019–2020)). Innovasjon fremstår tidvis som et mål i seg selv, men i de fleste tilfeller beskrives det imidlertid som noe som genereres gjennom samskapingsprosesser, og som et middel for å oppnå overordnede samfunnsverdier. Samarbeid mellom offentlig sektor og andre aktører antas å kunne mobilisere ressurser og kunnskap som ivaretar helhet og fleksibilitet, og vil dermed gi tjenester som er mer treffsikre og kostnadseffektive (Meld. St. 19 (2018–2019); NOU 2020: 15). Samskaping på organisasjonsnivå betraktes også som en mulig kilde til demokratisk deltakelse ved at brukere og innbyggere gis anledning til å medvirke i tjenesteutforming (Andersen mfl., 2018; Meld. St. 29 (2012–2013); NOU 2011: 11), samtidig som deres ansvar for å utforme både sin egen og fellesskapets velferd også fremstår som et sentralt argument for involvering (Meld. St. 29 (2012–2013); NOU 2011: 11).

Samskaping av velferdstjenester i praksis

Empiriske studier av samskaping i norske velferdstjenester er begrenset og finnes i hovedsak i form av casestudier på individ- og organisasjonsnivå. Disse synes å peke i to retninger. På den ene side gis det eksempler på at samskapende prosesser som er bygd på et aktivt medborgerperspektiv, kan være egnet til å fremme sosial inklusjon (Heimburg mfl., 2021). Systematisk involvering av brukergrupper i utforming og levering av tjenester ser også ut å ha potensial til myndiggjøring og reell tilpassing av tjenestene til brukerne (Larsgaard mfl., 2020; Røhnebæk & Bjerck, 2021). På den annen side pekes det på at samskaping kan være vanskelig for sårbare grupper, og at det må sikres at prosesser inkluderer de mest sårbare (Røhnebæk & Bjerck, 2021). Hvis ikke er det risiko for at ulikhet forsterkes ved at samskappingsprosesser blir forbeholdt de som har ressurser til å delta (Christensen & Pilling, 2019; Eimhjellen & Loga, 2017; Guribye, 2018; Loga, 2018). Når innbyggere og brukere pålegges større ansvar for velferdsproduksjon, har det også vist seg at samskaping bærer preg av ansvarsforskyvning, som oppleves som belastende for brukere og pårørende (Bjørkquist & Vold, 2017; Breimo, 2014; Jenhaug, 2018). Samskappingsprosesser på individnivå synes å være preget av uavklarte forventninger og rollekonflikter mellom tjenesteytere og tjenestemottakere (Jenhaug, 2020). Praksisbeskrivelser av samskaping basert på likeverdige partnerskap med reell likestilling og integrering av brukere og andre aktørers kunnskap er sjeldne.

Mens det i tekstutvalget er få empiriske eksempler på samskaping i tråd med idéen på individ- og organisasjonsnivå, er eksempler på samskapingens bidrag til reformagenda på systemnivå helt fraværende. Det pekes derimot på at samskaping i utforming og levering av velferdstjenester gjerne skjer innenfor en bestiller–utfører-logikk med tradisjonell siloorganisering, og at samarbeid mellom aktører fra offentlig og privat sektor preges av forskjellige arbeidskulturer og kunnskapsforståelser som hemmer likestilte samskappingsprosesser (Andersen mfl., 2018; Andfossen, 2020).

Diskusjon

Gjennomgangen av tekstutvalget peker mot at samskappingsbegrepet synes å være både et «magic concept» og en «hembig» (Alvesson & Blom, 2022; Pollitt & Hupe, 2011). Alvesson og Blom (2022) vektlegger sosiale mekanismer innen forskningsmiljøer som forklaringer på hvorfor noen begreper ender opp som hembigs. Vår gjennomgang har et noe bredere nedslagsfelt ved å undersøke samskaping som både et teoretisk og empirisk begrep og peker også på andre mulige årsaker til hvorfor samskappingsbegrepet preges av både hegemoni og tvetydighet. Når et begrep blir tvetydig, viser det til mangel på presisjon og at det kan fylles med ulike tolkninger og hensikter (Alvesson & Blom, 2022). Ved første øyekast kan det fremstå som et paradoks at et begrep er både hegemonisk og tvetydig, da etablering av hegemoni har som mål å fjerne motsetninger (Mouffe, 2014, s. 183). Forskning som aktivitet vil gjerne dekonstruere begrepsdannelsen og søke etter mangfold i hva det refererer til, og mulig tvetydighet som følge av dette. Gjennom analysen har vi funnet at samskappingsbegrepet på den ene side har et hegemonisk preg, men på den annen side forstås det forskjellig og har et flertydig meningsinnhold som knytter usikkerhet og tvetydighet til det.

Samskaping som hegemonisk begrep

Hegemoniske begreper kjennetegnes av at de innarbeides i kulturen som meningsbærende (Alvesson & Blom, 2022). De har gjerne et magisk preg ved at de er normativt attraktive og bærere av positive konnotasjoner som det er vanskelig å være uenig i (Pollitt & Hupe, 2011). Hegemoni trer frem gjennom politisk, intellektuelt og moralsk lederskap utøvd av overord-

nede grupper (Gramsci, 2007). Det handler om en dominerende sosial orden som ifølge Gramsci etableres gradvis gjennom at overordnede gruppers ideologier og moralske praksiser oppnår status som «common sense» på tvers av samfunnslag (Gramsci, 2007, s. 196). Gramsci bruker termen «hegemonisk aktivitet» (2007, s. 59) uten å gå nærmere inn på hva dette innebærer, men det kan knyttes til aktiviteter hvor hegemonier etableres gjennom «fremveksten av ny ideologi, bevissthet og kunnskapsforståelse» (Gramsci, 2007, s. 365). Under fremveksten av nye hegemonier vil det være overgangsperioder hvor nye begreper etableres. Samskapingsbegrepet kan sees i sammenheng med beslektede termer som (bruger)medvirkning. Disse springer ut av en felles demokratisk forståelse om at alle samfunnslag skal involveres i prosesser som gjelder dem selv. Retten til medvirkning er lovfestet og et sentralt premiss i velferdsstaten generelt og i velferdstjenesteyting spesielt. Samskaping kan dermed sies å inngå som et begrep i et mer overordnet hegemonisk prinsipp om involvering og deltakelse. Dette er «common sense» og forstås som noe positivt for dem det gjelder, og kommer også samfunnet til gode gjennom økt treffsikkerhet og legitimitet i tjenestene.

Kunnskapsforståelsen som legges til grunn i samskapingsbegrepet, er i liten grad tematisert i litteraturutvalget, men tyder på bevegelse bort fra en tradisjon hvor akademisk og ekspertbasert kunnskap dominerer. I tråd med teorien om «post normal science» og «mode 2 knowledge production» synes kompleksiteten i de problemstillingene velferdstjenestene skal løse, å påkalle en tilnærming til kunnskap hvor usikkerhet må møtes med et større og bredere kunnskapsmangfold (jf. Funtowicz & Ravetz, 1993; Gibbons, 1994). Samskaping av velferdstjenester preges av normative idéer om hvordan aktørmangfold, nettverkstenking og likeverdige partnerskap kan generere innovative løsninger på komplekse problemer. Fremveksten av hembigs kan teoretisk sees på som et ledd i å etablere «common sense» innen det offentlige ordskiftet. Ved at samskaping inngår i en utvidelse av prinsipper som er sentrale i vårt felles selvbylde fra før, synes begrepet å bli omfavnet uten at interessemotsetninger og maktforhold kommer frem (Askheim, 2016; Williams mfl., 2016).

Samskapingsbegrepets tvetydighet

At begreper blir hegemoniske samtidig som de har et flertydig meningsinnhold og fremstår som tvetydige, kan ha mange forklaringer. I vår gjennomgang av samskapingsbegrepet er det to som peker seg ut som særlig sentrale. Den ene er knyttet til begrepets ulike røtter og tolkninger av det og den andre til gapet mellom begrepet som teoretisk idé og som empirisk fundert i politikk og praksis.

Det mangfoldet som preger forståelsene av samskaping, kan knyttes til Gramscis ikke-reduksjonistiske forståelse av hegemonibegrepet (jf. Mouffe, 2014). Ved at hegemonier etableres gradvis gjennom reformulering av prinsipper, vil begreper være preget av ulike tolkninger i en overgangsfase. Et begrep formes ikke kun av idéen til én mektig agent, men av mangfoldet av tolkninger denne idéen får når forskjellige aktører tar begrepet i bruk (Røvik, 2016). Samskapingsbegrepets røtter fra både privat næringsliv og offentlig sektor har bidratt til at det er «stort» og flertydig. Samskaping brukes om alt fra kunnskapsgenerering til beslutningstaking, tjenesteutforming og -levering (Realpe & Wallace, 2010) og refererer til prosesser på både system-, organisasjons- og individnivå. Aktiviteter som beskrives under fanen «samskaping» innenfor velferdssektoren, er vesensforskjellige med tanke på målsettinger og hvilke omstillinger dette innebærer for offentlig sektor. En rekke aktører som på ulike måter er bærere av makt, har tatt eierskap til begrepet og fortolker idéen om det ut fra sine interesser. Gramsci poengterer at etablering av hegemonier ikke er bundet til én sosial klasse, men skjer gjennom «unifying principles» som man enes om på tvers av sosiale grupper i overordnet posisjon (Mouffe, 2014, s. 188). På denne måten har samskaping vunnet terreng

i både en politisk og vitenskapelig sfære med tilsynelatende enighet om noen av begrepets grunnleggende prinsipper; likeverdig deltakelse og kunnskapsintegrering. Bruk av normative og symbolske begreper med positive konnotasjoner spiller en sentral rolle i formulering av offentlige reformer, da de blir lettere å gjennomføre hvis de bygger på et begrepsapparat som har bred støtte (Pollitt & Hupe, 2011). Forskningen på sin side tar gjerne disse begrepene til seg med et ønske om å definere innhold og bidra til en diskusjon om retninger for politikk- og tjenesteutforming. Siden samskapingsbegrepets meningsinnhold fremdeles ikke er «satt», kan det sies å være en del av en «war of positions» (Mouffe, 2014). Mens mange vitenskapelige miljøer presenterer samskaping som en del av en reformstrategi med overgang fra NPM til NPG, vektlegger man innen politikken tjenesteinnovasjon på organisasjonsnivå. Meningsinnholdet i samskaping er ikke avklart, og det er usikkert hvilken betydning det vil ha for organisering av velferdssektorens tjenesteutforming. Begrepet brukes dermed ulikt, noe som gir det et diffust preg.

At samskapingsbegrepet fremstår som tvetydig, kan også knyttes til forholdet mellom teori og empiri og til Gramscis poeng om at ideologi ikke handler kun om abstrakte idéer, men like mye om normative praksiser (Mouffe, 2014). Samskapingsbegrepet bærer preg av en hegemonisk fremstilling av noen sentrale prinsipper, mens det i praksis spiller seg ut annerledes. Dagens institusjonelle rammebetingelser, regulær oppgavedeling og organisering av arbeidet i bestiller–utfører-modeller, i kombinasjon med et hierarki i forståelser av hva som er legitim kunnskap i offentlig forvaltning, fungerer som effektive barrierer mot samskapende prosesser (Breit mfl., 2019; Torfing mfl., 2016). Selv om samskaping også i de politiske dokumentene beskrives med utgangspunkt i en idé om likeverdige partnerskap, er det likevel en risiko for at samskaping underlegges en styringslogikk med ensidig søkelys på økonomisk effektivisering. De demokratiske målsettingene kan bli proforma, og samskaping kan fungere som et alibi for nedbygging av offentlig sektor (Andersen mfl., 2018; Eimhjellen & Loga, 2017; Heimburg & Ness, 2020). Heller enn å representere fremveksten av et nytt styringsregime i form av NPG slik det argumenteres for i forskningslitteraturen, vil samskaping kunne reflektere en neoliberal agenda karakterisert av overføring av ansvar for utvikling og leveranse av velferdstjenester fra staten til sivilsamfunn og private aktører (Dahl & Soss, 2014). Dette argumentet underbygges av at det foreløpig ikke finnes noe empirisk grunnlag for å si at samskaping ivaretar brukernes og innbyggernes behov på en bedre måte, eller at samskaping bidrar til nedbygging av skiller mellom sektorer. Så langt er det altså lite som tyder på at samskaping bidrar til varige endringer i arbeidsmåter eller resulterer i myndiggjorte brukere, en bred kunnskapsanvendelse og sosialt inkluderende lokalsamfunn (Andersen mfl., 2018; Andfossen, 2019, 2020; Guribye, 2018; Rønning & Andfossen, 2021). Samskaping innfrir hverken myndighetenes intensjoner eller de teoretiske idéene som bæres av begrepet. Slik det blir poengtert av Eimhjellen og Loga (2017, s. 38, 41), synes samskaping å ha symbolsk betydning i utforming av politikk og å være preget av normativitet i forskning og fagmiljøer. Gapet mellom begreper som er forankret i en metafysisk verden, og hvordan samme begrep spiller seg ut i en empirisk virkelighet, har satt sitt preg på meningsinnholdet i samskaping. Samskaping får et tvetydig preg hvor det gis et inntrykk av streben om reell inkludering, mens det i realiteten kan fungere som en legitimering av en nyliberal praksis som igjen vil kunne sementere rådende sosial orden, hvor kun de ressurssterke kan delta i utvikling av samfunn og tjenesteutforming. Det er et viktig poeng at denne tvetydige praksisen ikke nødvendigvis er en bevisst strategi. Sosial inkludering er en sentral del av den nordiske velferdsstatens selvbilde, og ønsket om å inkludere alle fremstår som genuint. Spriket mellom intensjon og realitet oppstår når deltakelsen skal skje på noen gitte premisser formulert av et sosialt lag som er i maktposisjon – da vil likeverdig deltakelse være vanskelig å realisere.

Avslutning

Samskapingsbegrepet vinner stadig terreng i både vitenskapelige og politiske diskusjoner og virker i økende grad å erstatte begreper vi kjenner fra før. Selv om samskaping inngår i både politiske og vitenskapelige diskusjoner og refererer til et teoretisk så vel som empirisk fenomen, er forskjellene mellom disse sjelden gjenstand for diskusjon. Samskapingsbegrepet illustrerer et problem som transcenderer utover samskapingsdiskusjonen, hvor forskning og politikk har ulik bruk og forståelse av de samme fenomenene. Når begrepets bruksområder er så variert, kan det være hensiktsmessig å tydeliggjøre meningsinnholdet ved å differensiere begrepsbruken gjennom å referere til hvorvidt det er snakk om samstyring på systemnivå, samskaping på organisasjonsnivå eller samproduksjon på individnivå. Manglende redegjørelse av hva som legges i «samskaping», vil tilsløre avsenderens intensjoner, og begrepet risikerer å tappes for meningsgivende innhold og få en eufemisk karakter. Det er videre et problem at empirisk og teoretisk forskning tar utgangspunkt i to ulike og uavhengige kilder (Hagen & Gudmundsen, 2011, s. 465). Manglende samsvar mellom empirisk forskning og teoridannelse vil gi studier av samskapingsprosesser som i liten grad er i overensstemmelse med begrepets teoretiske innhold, og samskaping som et teoretisk ideal vil ikke være forankret i virkeligheten. Begreper som er normativt attraktive, pakkes inn i en retorikk som det er vanskelig å være uenig i, og oppnår dermed en status som «common sense». Slike begreper setter agendaer og tiltrekker seg avtaler og økonomisk støtte innen både politikk og forskning (Pollitt & Hupe, 2011). Selv om det kan være vanskelig å stille kritiske spørsmål til slike begrepers normative premiss, bør man innen forskning være påpasselig med ikke å glorifisere dem.

Hvis samskaping skal bygge på samarbeid der alle involverte aktører deltar som likeverdige parter, vil usikkerhet og risiko i velferdssektoren sannsynligvis kunne øke, da det vil stå i motsetning til mange av de tradisjonelle, manualbaserte arbeidsmåtene som er preget av en hierarkisk kunnskapsforståelse om hva som virker (jf. Bergmark & Lundström, 2006; Breit mfl., 2019). I hvilken retning samskaping vil utvikles, er foreløpig ukjent. Er samskaping et nytt styringsregime og nye måter å innrette velferdstjenestene på med utgangspunkt i demokratisk deltakelse, eller er det nyliberalisme i ny drakt? Forsøk på samskaping av offentlige velferdstjenester foregår i økende grad, og forskningen har mulighet å bidra med å danne et helhetlig bilde av den virkelighet som samskaping representerer. Det er et åpent spørsmål hvilke målsettinger samskaping skal oppnå og hvem som skal «vinne kampen» om begrepets meningsinnhold.

Referanser

- Agger, A., Tortzen, A., & Rosenberg, C. (2018). *Hvilken verdier skaber vi med samskabelse – og hvordan kan den måles og dokumenteres?* <https://www.ucviden.dk/da/publications/hvilken-v%C3%A6rdi-skaber-vi-med-samskabelse-og-hvordan-kan-den-m%C3%A5les->
- Alexander, J. C. (1982). *Theoretical logic in sociology: Positivism, presuppositions and current controversies*. Routledge.
- Alvesson, M., & Blom, M. (2022). The Hegemonic Ambiguity of Big Concepts in Organization Studies. *Human Relations*, 75, 001872672098684. <https://doi.org/10.1177/0018726720986847>
- *Andersen, L. L., Espersen, H. H., Kobro, L. U., Kristensen, K., Skar, C., & Iversen, H. (2018). *Demokratisk Innovasjon, Teorier og modeller for samskapende sosial innovasjon i norske kommuner* (24). <http://hdl.handle.net/11250/2482842>

- * Andfossen, N. B. (2019). Ulike typer frivillige i omsorgstjenestene – samstemt innsats eller mangfold til besvær? *Tidsskrift for velferdsforskning*, 22(01), 25–42. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2019-01-02>
- * Andfossen, N. B. (2020). Co-production between long-term care units and voluntary organisations in Norwegian municipalities: a theoretical discussion and empirical analysis. *Primary Health Care Research & Development*, 21, e33, Article e33. <https://doi.org/10.1017/S1463423620000341>
- * Andreassen, T. A. (2018). From Democratic Consultation to User-employment: Shifting Institutional Embedding of Citizen Involvement in Health and Social Care. *Journal of Social Policy*, 47(1), 99–117. <https://doi.org/10.1017/S0047279417000228>
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19–32.
- * Askheim, O. P. (2016). Samproduksjon som velferdssektorens kinderegg. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(1), 24–36. http://www.idunn.no/tidsskrift_for_omsorgsforskning/2016/01/samproduksjon_som_velferdssektorens_kinderegg
- * Askheim, O. P. (2017). Brukermedvirkningsdiskurser i den norske velferdspolitikken. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 20(02), 134–149. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2017-02-03>
- Bergmark, A., & Lundström, T. (2006). Mot en evidensbasert praktik? Om færdriktningen i socialt arbete. 13, 99–113. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- Berven, N., Ludvigsen, K., Christiansen, D. a., & Nilssen, E. (2013). *Individuell plan som virkemiddel for ledelse og samordning av tjenestene i kommunene*. <http://hdl.handle.net/1956/9502>
- * Bjørkquist, C., & Vold, G. H. (2017). Samproduksjon med pårørende til personer med ROP-lidelser. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, (03), 194–203. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2017-03-05>
- Bovaird, T. (2007). Beyond Engagement and Participation: User and Community Coproduction of Public Services. *Public Administration Review*, 67(5), 846–860. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2007.00773.x>
- Bovaird, T., Stoker, G., Jones, T., Loeffler, E., & Roncancio, M. P. (2015). Activating Citizens to Participate in Collective Co-Production of Public Services. *Journal of Social Policy*, 44(1), 1–23. <https://doi.org/10.1017/s0047279414000567>
- Brandsen, T., & Honingh, M. (2018). Definitions of co-production and co-creation I T. Brandsen, T. Steen, & B. Verschuere (red.), *Co-production and Co-creation. Engaging Citizens in Public Services*. Routledge.
- * Breimo, J. P. (2014). Koordinering og tilstedeværelse – om kjønne forventninger til pårørende i rehabiliteringsprosesser. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, (03-04), 253–269.
- * Breit, E., Fossetøl, K., & Pedersen, E. (2019). Kunnskapsbasert praksis innenfor en samstyringsmodell. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 22(03), 184–197. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2019-03-01>
- * Christensen, K., & Pilling, D. (2019). User Participation Policies in Norway and England – the Case of Older People and Social Care [Article]. *Journal of Social Policy*, 48(1), 43–61. <https://doi.org/10.1017/s0047279418000272>
- Dahl, A., & Soss, J. (2014). Neoliberalism for the Common Good? Public Value Governance and the Downsizing of Democracy. *Public Administration Review*, 74(4), 496–504. <https://doi.org/10.1111/puar.12191>
- * Eimhjellen, I., & Loga, J. (2017). *Nye samarbeidsrelasjoner mellom kommuner og frivillige aktører. Samskapning i nye samarbeidsforhold?* Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor. <http://hdl.handle.net/11250/2474317>
- * Ellingsen, P., Ranglund, O. J., & Aasbrenn, K. (2014). Skreddersøm og samhandling. *Stat & Styring*, 24(4), 61–62. http://www.idunn.no/stat/2014/04/skreddersoem_og_samhandling

- Fevang, E., Markussen, S., & Røed, K. (2014). NAV-reformen: Støvet legger seg etter turbulent omstilling. *Søkelys på arbeidslivet*, 1–2(31), 83–99.
- Funtowicz, S. O., & Ravetz, J. R. (1993). Science for the post-normal age. *Futures: the journal of policy, planning and futures studies*, 25(7), 739–755. [https://doi.org/10.1016/0016-3287\(93\)90022-L](https://doi.org/10.1016/0016-3287(93)90022-L)
- Gibbons, M. (1994). *The New Production of Knowledge: The Dynamics of Science and Research in Contemporary Societies*. Sage.
- Gramsci, A. (2007). *Prison notebooks: Vol. 3*. Columbia University Press.
- *Guribye, E. (2018). Co-creation of Linking Social Capital in 'Municipality 3.0'. *Journal of Civil Society*, 14(1), 77–93. <https://doi.org/10.1080/17448689.2017.1402857>
- Hagen, R., & Gudmundsen, A. (2011). Selvreferanse og refleksjon; Forholdet mellom teori og empiri i forskningsprosessen. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 52(4), 459–489. <https://doi.org/doi:10.18261/ISSN1504-291X-2011-04-02>
- *Heimburg, D. v., & Hakkebo, B. (2017). Health and equity in all policies in local government: processes and outcomes in two Norwegian municipalities. *Scandinavian Journal of Public Health*, 45, 68–76. <https://doi.org/10.1177/1403494817705804>
- *Heimburg, D. v., & Hofstad, H. (2019). *Samskapning som samarbeids- og styringsform for kommunens folkehelsearbeid: Hva vet vi? Hva er utfordrende? Og hvordan går vi videre?* <http://hdl.handle.net/20.500.12199/1328>
- *Heimburg, D. v., Langås, S. V., & Ytterhus, B. (2021). Feeling Valued and Adding Value: A Participatory Action Research Project on Co-creating Practices of Social Inclusion in Kindergartens and Communities [Original Research]. *Frontiers in Public Health*, 9(365). <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.604796>
- *Heimburg, D. v., & Ness, O. (2020). Relational welfare: a socially just response to co-creating health and wellbeing for all. *Scandinavian Journal of Public Health*, 1403494820970815. <https://doi.org/10.1177/1403494820970815>
- Heimburg, D. v., & Ness, O. (2021). *Aksjonsforskning: samskapt kunnskap som endrer liv og samfunn* (1. utg.). Fagbokforlaget.
- *Holen-Rabbersvik, E., Eikebrokk, T. R., Fensli, R. W., Thygesen, E., & Slettebo, A. (2018). Critical issues for employees in inter-municipal health care services: a multiple case study. *Bmc Health Services Research*, 18, 13, Article 805. <https://doi.org/10.1186/s12913-018-3586-8>
- Innset, O. (2020). *Markedsvendingen: nyliberalismens historie i Norge* (1. utg.). Fagbokforlaget.
- *Jenhaug, L. M. (2018). Myndighetenes forventninger til pårørende som samprodusenter i omsorgstjenester. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 21(01), 39–58. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-01-03>
- *Jenhaug, L. M. (2020). Employees' resistance to users' ideas in public service innovation. *Australian Journal of Public Administration*, 79(4), 444–461. <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12415>
- *Jokstad, K., Skovdahl, K., Landmark, B., & Haukelien, H. (2019). Ideal and reality; Community healthcare professionals' experiences of user-involvement in reablement. *Health & Social Care in the Community*, 27(4), 907–916. <https://doi.org/10.1111/hsc.12708>
- *Kobro, L. U., Andersen, L. L., Espersen, H. H., Kristensen, K., Skar, C., & Iversen, H. (2018). *La oss gjøre det sammen! Håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon*. Høgskolen i Sørøst-Norge. <http://hdl.handle.net/11250/2488431>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Veier til samarbeid. Sosiale entreprenører som samarbeidspartnere i offentlig sektor – Eksempler og idéer*. Oslo
- Krogstrup, H. K., & Brix, J. (2019). *Co-produksjon i den offentlige sektor. BrugerInvolvering i KValitetsudvikling* (1. utg.). Hans Rietzels Forlag.
- *Larsgaard, A. K., Krane, V., & Damsgaard, H. L. (2020). Brikke eller aktør og samskaper? *Tidsskriftet Norges barnevern*, 97(1), 4–21. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2020-01-02>

- *Loga, J. (2018). Sivilsamfunnets roller i velferdsstatens omstilling. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(01), 58–73. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2018-01-05>
- *Meld. St. 19 (2018–2019). *Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>
- *Meld. St. 29 (2012–2013). *Morgendagens omsorg*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-29-20122013/id723252/>
- *Meld. St. 30 (2019–2020). *En innovativ offentlig sektor – Kultur, ledelse og kompetanse*.
- Mouffe, C. (2014). *Gramsci and Marxist Theory (RLE: Gramsci)*. Taylor and Francis.
- *NOU 2011: 11. *Innovasjon i omsorg*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2011-11/id646812/>
- *NOU 2020: 15. *Det handler om Norge. Bærekraft i hele landet, utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-15/id2788079/>
- Osborne, S. P., Radnor, Z., & Strokosch, K. (2016). Co-production and the co-creation of value in public services, a suitable case for treatment? [Article]. *Public Management Review*, 18(5), 639–653. <https://doi.org/10.1080/14719037.2015.1111927>
- Ostrom, E. (1996). Crossing the great divide: coproduction, synergy, and development. *World Development*, 24, 1073–1087. [https://doi.org/10.1016/0305-750x\(96\)00023-x](https://doi.org/10.1016/0305-750x(96)00023-x)
- Parton, N. (1998). Risk, advanced liberalism and child welfare: the need to rediscover uncertainty and ambiguity. *The British journal of social work*, 28(1), 5–27. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjsw.a011317>
- Pestoff, V. (2012). Co-production and Third Sector Social Services in Europe: Some Concepts and Evidence. *Voluntas*, 23(4), 1102–1118. <https://doi.org/10.1007/s11266-012-9308-7>
- Pollitt, C., & Hupe, P. (2011). Talking About Government: The role of magic concepts. *Public Management Review*, 13(5), 641–658. <https://doi.org/10.1080/14719037.2010.532963>
- Realpe, A., & Wallace, L. M. (2010). *What is co-production?* The Health Foundation. London.
- *Røhnebæk, M., & Bjerck, M. (2021). Enabling and Constraining Conditions for Co-production with Vulnerable Users: A Case Study of Refugee Services. *International Journal of Public Administration*, 44(9), 741–752. <https://doi.org/10.1080/01900692.2021.1908355>
- *Røiseland, A., & Lo, C. (2019). Samskaping – nyttig begrep for norske forskere og praktikere? *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 35(1), 51–58. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2019-01-03>
- Rønning, R., & Andfossen, N. B. (2021). Samskapingen som lar vente på seg. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 7(3), 1–6. <https://doi.org/doi:10.18261/issn.2387-5984-2021-03-13>
- Røvik, K. A. (2016). Knowledge Transfer as Translation: Review and Elements of an Instrumental Theory. *International Journal of Management Reviews*, 18(3), 290–310. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/ijmr.12097>
- Suonuuti, H. (2001). *Guide to Terminologi*. The Finnish Centre for Technical Terminology. http://www.nordterm.net/filer/publikationer/guider/Guide_to_Terminology.pdf
- Taylor, C., & White, S. (2006). Knowledge and reasoning in social work: educating for humane judgement. *British Journal of Social Work*, 36(6), 937–954. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch365>
- *Torfing, J., Røiseland, A., & Sørensen, E. (2016). Samskapelse er bedre og billigere. *Stat & Styring*, (01), 10–14.
- Torfing, J., Sørensen, E., & Røiseland, A. (2020). Samskaping – fra ide til strategi. *Stat & Styring*, 30(4), 28–30. <https://doi.org/10.18261/ISSN0809-750X-2020-04-09>
- Vik, E. (2018). Helseprofesjoners samhandling – en litteraturstudie. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 21(02), 119–147. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-02-03>

- Voorberg, W. H., Bekkers, V. J. J. M., & Tummers, L. G. (2015). A Systematic Review of Co-Creation and Co-Production: Embarking on the social innovation journey. *Public Management Review*, 17(9), 1333–1357. <https://doi.org/10.1080/14719037.2014.930505>
- Williams, B. N., Kang, S. C., & Johnson, J. (2016). (Co)Contamination as the dark side of co-production. Public value failures in co-production processes. *Public Management Review*, 18(5), 692–717. <https://doi.org/10.1080/14719037.2015.1111660>
- Willumsen, E., & Ødegård, A. (2020). *Samskaping: sosial innovasjon for helse og velferd*. Universitetsforlaget.
- *Åkerblom, K. B., & Hammer, A. E. (2021). Integrering av erfaringskonsulenter. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 18(1), 91–95. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3010-2021-01-10>